

Shorter, Wayne (*25. 8. 1933 Newark, NJ), tenorsaxofon, sopránsaxofon, kompozice
 Cesta tohoto hudebníka na jazzový Olymp byla nezvykle krátká a přímočará. Jeho prvním nástrojem byl klarinet, na New York University vystudoval hudební pedagogiku, diplom má z roku 1956. Jeho definitivními nástroji se staly saxofony – tenorový a zejména sopránový. Následovaly dva roky v armádě, během kterých hrál krátce s Horace Silverem. Po propuštění do civilu měl angažmá u Maynarda Fergusona a od podzimu 1959 byl téměř pět roků důležitým členem **Jazz Messengers Arta Blakeyho**, též ve funkci hlavního skladatele. Když vypršela jeho smlouva, postoupil na absolutní vrchol akustického jazzu 60. let, do „druhého“ kvinteta **Milese Davise**. Zde působil v letech 1964 až 1970. Na rozdíl od „prvního“ kvinteta s Johnem Coltranem, kde měl Davis majoritní autorský podíl (ovšem vedle řady standardů a bebopových kompozic jiných), fungovalo nové kvinteto na zcela jiném základu, psali pro ně všichni a je příznačné, že diskografie formace Davis-Shorter-Hancock-Carter-Williams začíná kompozicí Wayne – **E. S. P.**, která dala název i celému prvnímu albu skupiny. Pro následující *Miles Smiles* píše tři ze šesti čísel, mezi nimi i ony nesmrtelné **Footprints**. Čtvrté studiové album, **Nefertiti**, otevírá opět titulní Shorterova skladba. Teprve deska *Filles de Kilimanjaro* je kompletně Davisova (1969).

Po odchodu z Milesovy kapely spoluzakládal přední skupinu fusion, **Weather Report** (s Joem Zawinulem a Miroslavem Vitoušem). V následujících 15 letech, vedle Zawinula jako jediný původní člen, s téměř železnou pravidelností přispíval na každé ze 13 alb dvojicí skladeb. Skupina byla šestkrát nominována na cenu Grammy a jednu trofej získala roku 1979 za album *8:30* (převážně živé). Sám Shorter získal nebo se podílel celkem na deseti výročních cenách Grammy.

Již v průběhu svých tří hvězdných angažmá (Blakey-Davis-Weather Report) vyvíjel intenzivní samostatnou nahrávací činnost, počínaje debutem pro label Vee-Jay roku 1959. V letech 1964-70 natočil více než 10 alb pro Blue Note, od roku 1974 figuruje v katalogu Columbia Records a roku 1995 začíná série desek pro Verve.

Přestože v seznamu tisíce nejhranějších standardů je, podobně jako Charles Mingus s *Goodbye Pork Pie Hat*, zastoupen pouze jedinou (!) skladbou, *Footprints* (navíc až na 618. pozici!), jeho opusy jsou studovány, hrány a nahrávány mnoha dalšími hudebníky. V příkrém rozporu s touto statistikou jsou on i Mingus zcela zásadními *moderními* jazzovými skladateli s jasnou vizí a neobyčejnou originalitou. Přinejmenším několik ze skladeb, které do svých studijních materiálech vybral Jamey Aebersold, patří do základní výbavy adepta jazzu:

Witch Hunt (1965), Footprints (1967), Infant Eyes (1965), E. S. P. (1965), Fee-Fi-Fo-Fum (1965), Miyako (1969), Speak No Evil (1965), Wild Flower (1965), Adam's Apple (1968), Children of the Night (1983), Virgo (1964), Juju (1964), Yes and No (1964), Nefertiti (1968), Black Nile (1964), Night Dreamer (1964), This Is for Albert (1962), El Gaucho (1968; vše ve Volume 33 ze série Play-A-Long).

Jde o subjektivní výběr, mnohé fakebooks obsahují zase jiné kompozice, záleží na osobní volbě. Podle mínění čtenářů časopisu *Down Beat* byl v kategorii tenorsaxofonu Shorter od konce 60. let minulého století několikrát bronzový, na stříbrnou pozici se dostal poprvé až roku 2009 (za Sonny Rollinse) a od roku 2014 dýchá na záda Chrise Pottera coby novodobého šampiona tenorsaxofonu. Zato na sopránku se stal roku 1970 téměř nesesaditelným vítězem; na sklonku tisíciletí jej předstihli pouze Steve Lacy a Branford Marsalis, od roku 2001 vládne opět jediný – Wayne Shorter.

Vsuvka dodatečná:

Není to vůbec projev „povinné úcty seniorovi moderního jazzu“, jak už to někdy bývá. Wayne Shorter až do vysokého věku (aktuálně 85 let!) zůstává aktivní. Frekvence jeho nahrávek se sice po šedesátce snižuje, avšak umělec má stále co říci, k jeho spolupracovníkům patří kapacity jako Lenny White, Marcus Miller, John Scofield, nádhernou ukázkou komorního projevu je duové album *I+I* s Herbie Hancockem (1997), po roce 2000 v jeho stabilním kvartetu hrají Danilo Perez, John Patitucci a Brian Blade, u klavíru hostuje Brad Mehldau; Shorter prostě stále zůstává v té nejlepší společnosti.

Ještě mnoho by mělo být řečeno o tak výjimečném hráči a skladateli. To budiž předmětem vlastního studia a poznávání, osvojování a rozvíjení v průběhu dalších let až desetiletí jazzové praxe každého. Je to osobnost s nejvyšším možným doporučením.